



АДАПТИВНІ ПРОЦЕСИ В ОСВІТІ

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

ТРЕТЬОЇ МІЖНАРОДНОЇ ЛІТНЬОЇ НАУКОВОЇ ОНЛАЙН-ШКОЛИ

**Adaptive Processes in
Education**

Collection of Materials

3rd International Scientific Summer Online School

Випуск 2(5), 2022
Issue 2(5), 2022





АДАПТИВНІ ПРОЦЕСИ В ОСВІТІ

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ ТРЕТЬОЇ МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВОЇ ЛІТНЬОЇ ОНЛАЙН ШКОЛИ

05.07-06.07.2022 року

Випуск 2 (5)

Adaptive Processes in Education

Collection of Materials 3rd International Scientific Summer Online School

July 5-7 2022

Issue 2 (5), 2022

Київ-Харків | Kyiv-Kharkiv
2022

УДК 37.014 (477) / UDC 37.014 (477)
А 28

Рекомендовано до друку засіданням Ради Громадської організації
«Школа адаптивного управління соціально-педагогічними системами»
(№ 3 від 23.08.2022 року)

Затверджено до друку рішенням засідання Вченої ради
Української інженерно-педагогічної академії, м. Харків
(протокол № 1 від 28.08.2022 року)

Recommended for publication by the meeting of the Council
of the Public Organization «School of Adaptive Management of Social and Pedagogical Systems»
(Protocol No. 3 dated 23.08.2022)

Recommended for Publication by the Academic Council
of the Ukrainian Engineering and Pedagogics Academy
(Protocol No. 1 dated 28.08.2022)

Рецензенти / Reviewers:

Гриньова Марина Вікторівна
Marina GRINYOVA

доктор педагогічних наук, професор,
член-кор. НАПН України
*Doctor in Education, Professor, Corresponding Member
in NAES of Ukraine;*

Брюханова Наталія Олександрівна
Natalia BRYUKHANOVA

доктор педагогічних наук, професор
Doctor in Education, Professor;

Прохорова Вікторія Володимирівна
Victoria PROKHOROVA

доктор економічних наук, професор
Doctor of Economics, Professor.

Адаптивні процеси в освіті: збірник матеріалів (тез доповідей) 3-ої Міжнародної
А 28 наукової літньої онлайн-школи; [за заг. ред. Г. В. Єльнікової, М. Л. Ростоки; ред. кол.:
Л. О. Ануфрієва, Л. О. Бачієва, З. В. Рябова; упорядн. М. Л. Ростока]. Київ-Харків, 2022,
Вип. 2(5), 93 с.

Adaptive Processes in Education: collection of materials (abstracts) of the 3rd International Scientific
Summer Online School; [for general edr. H. V. Yelnikova, M. L. Rostoka; edr. col. : L. O. Anufrieva,
L. O. Bachieva, Z. V. Ryabova; comp. M. L. Rostoka]. Kyiv-Kharkiv, 2022, Issue 2(5), 93 p.

Збірник матеріалів Третьої міжнародної наукової літньої онлайн-школи «Адаптивні процеси в освіті» НЛШ-22, що відбулася 5-6 липня 2022 року в режимі онлайн, містить тези доповідей учасників та основні організаційні документи заходу. Тематику публікацій розміщено за науковими школами згідно з Програмою. Літня онлайн-школа є інтеграційною, єднає науковців, здобувачів наукових ступенів та роботу різних наукових шкіл: Громадської організації «Школа адаптивного управління соціально-педагогічними системами», Бердянського державного педагогічного університету, Державного закладу вищої освіти «Університет менеджменту освіти НАПН України»; Інституту професійної освіти НАПН України, кафедри педагогіки, психології початкової освіти та освітнього менеджменту Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради, кафедри педагогіки та менеджменту освіти Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка та наукові мандри із зарубіжжя. У роботах висвітлено актуальні питання розвитку адаптивних процесів в освітній діяльності національних та зарубіжних закладів освіти. Збірник містить роботи, в яких розглянуто адаптивний характер освітніх систем Арадського університету «Аурел Влайку» (Румунія); Політехнічного інституту Порталегре (Португалія), закладів освіти США, Китаю та ін. У тезах доповідей розкриваються основні ідеї, проміжні та кінцеві результати наукових досліджень учасників НЛШ-22, що сприятиме активному обміну досвідом й застосуванню позитивних результатів презентованих досліджень вітчизняних та зарубіжних авторів у національній системі освіти України.

Матеріали НЛШ-22 можуть бути корисними для здобувачів наукової освіти та наукових ступенів і вчених звань, науковців, наукових працівників та викладачів освітніх закладів різного рівня організації, здобувачів вищої освіти та всіх тих, хто цікавиться проблематикою адаптивних процесів в науково-освітньому просторі. За порушення норм академічної доброчесності й етичних вимог до подання результатів наукових досліджень, за релевантність і достовірність змісту та поданих інформаційних даних у тезах доповідей на засадах чинного законодавства відповідальність несуть автори тез доповідей.

УДК 37.014 (477) / UDC 37.014 (477)
А 28

© ГО «ШАУСПС» / GO «SHAUPS», 2022
© Автори / Authors, 2022

ЗМІСТ / CONTENT	
Відкриття 3-ої Міжнародної наукової літньої онлайн школи	1
Організаційний комітет 3-ої Міжнародної наукової літньої онлайн школи	2
Програмний регламент 3-ої Міжнародної наукової літньої онлайн школи	6
Акімова Олена Михайлівна / Olena AKIMOVA Спільне викладання в класах з інклюзивною формою навчання в умовах воєнного стану [Joint Teaching in Classes with an Inclusive form of Education in the Conditions of Martial Law]	10
Бєляєв Сергій Борисович / Serhii BIELIAIEV Організація освітнього процесу в закладах вищої освіти у місцях активних бойових дій [Organization of the Educational Process in Institutions of Higher Education in Places of Active Hostilities]	12
Боднар Оксана Степанівна, Василенко Галина Дмитрівна / Oksana BODNAR, Halyna VASYLENKO Адаптивний компонент експертно-консультативної діяльності центру професійного розвитку [Adaptive Component of the Professional Development Center's Expert-Consultative Activity]	14
Бондаренко Тетяна Сергіївна / Tetiana BONDARENKO Моделювання навчальної діяльності майбутніх ІТ-фахівців засобами нечіткої логіки [Modeling the Educational Activity of Future IT Specialists by Means of Fuzzy Logic]	17
Гавлітіна Тетяна Миколаївна / Tetyana GAVLITINA Нові підходи та нововведення на адаптаційному циклі базової середньої освіти в новій українській школі [New Approaches and Innovations in the Adaptation Cycle of Basic Secondary Education in the New Ukrainian School]	20
Гапон Леся Олексіївна / Lesia HAPON Рейтинговий підхід до аналізу уроку словесності в адаптивному освітньому середовищі [A Rating Approach to the Analysis of a Literature Lesson in an Adaptive Educational Environment]	32
Германсон Галина Олегівна / Halyna HERMANSON Діджиталізація управлінських процесів закладу загальної середньої освіти [Digitization of Management Processes of a Secondary Education Institution]	34
Горішна Оксана Мирославівна / Oksana HORISHNA Принцип адаптивності у подоланні опору змінам у закладі загальної середньої освіти [The Principle of Adaptability in Overcoming Resistance to Changes in an Institution of General Secondary Education]	37
Груць Галина Михайлівна, Король Вікторія / Halyna GRUTS, Victoria COROL Використання аксіологічного підходу для управління організаційною поведінкою персоналу в адаптивному аспекті [Using an Axiological Approach to Manage the Organizational Behavior of Personnel in an Adaptive Aspect]	40
Дерека Катерина Олександрівна / Kateryna DEREKA Переваги використання сервісу Classkick при вивченні іноземної мови у фахових коледжах [Features Advantages of Using the Classkick Service When Learning a Foreign Language in Vocational Colleges]	43
Єльнікова Галина Василівна / Halyna YELNYKOVA Особливості підготовки дисертаційного дослідження в умовах невизначеності [Peculiarities of Preparing a Dissertation Research in Conditions of Uncertainty]	45
Жога Руслан Анатолійович / Ruslan ZHOGA Особливості адаптації майбутніх вчителів музичного мистецтва без початкового музичного досвіду в середовищі закладу вищої освіти [Peculiarities of Adaptation of future Music Teachers Without Initial Musical Experience in the Environment of a Higher Education Institution]	47

Заслоцька Наталія / Natalia ZASLOTSKA Педагогічні умови формування правової компетентності майбутніх агентів з організації туризму в закладах професійної освіти [Pedagogical Conditions for the Formation of Legal Competence of Future Tourism Agents in Professional Education Institutions]	49
Калаур Світлана Миколаївна, Туровська Ірина Олександрівна / Svitlana KALAUUR, Iryna TUROVSKAYA Інтеграція акмеологічного та адаптивного підходів в управлінні медичним коледжем [Integration of Acmeological and Adaptive Approaches in the Management of a Medical College] ...	51
Квятковська Анна Олегівна / Анна KVIATKOVSKA Аналіз факторів, які впливають на мотивацію студентів при змішаному навчанні [Analysis of Factors Affecting Students' Motivation in Blended Learning]	53
Клясен Наталія Леонідівна / Natalia KLYASEN Дослідження системи управління освітою та науково-методичного супроводу професійної діяльності підпрацівників в умовах децентралізації [Study of the Education Management System and Scientific and Methodological Support of the Professional Activity of Pedagogues in Conditions of Decentralization]	55
Коврига Олена Сергіївна / Olena KOVRYGA Використання міжнародного досвіду у здійсненні державної політики підтримки обдарованої молоді в Україні [The Use of International Experience in the Implementation of the State Policy of Supporting Gifted Youth in Ukraine]	58
Кондратенко Юлія Ігорівна / Yuliya KONDRATENKO Розвиток провідницьких якостей з погляду акмеологічного підходу [Development of Leadership Qualities From the Point of View of Acmeological Approach]	59
Кравченко Ганна Юріївна / Anna KRAVCHENKO Сучасні аспекти наукових змін: інноваційні ідеї у дисертаційних дослідженнях китайських аспірантів університету мистецтв і наук у Сичуані, ПР Китай [Contemporary Aspects of Scientific Change: Innovative Ideas in Dissertation Research of Chinese Postgraduate Students of Sichuan University of Arts and Sciences, PR China]	62
Кушнір Вікторія Владиславівна / Victoria KUSHNIR Адаптивні процеси в освіті очима класиків та сучасних дослідників [Adaptive Processes in Education Through the Eyes of Classics and Modern Researchers]	64
Лузан Людмила Олександрівна / Liudmyla LUZAN Основоположні засади підготовки та написання науково-методичної статті – пріоритетного виду підвищення кваліфікації педагога [Fundamental Principles of Preparing and Writing a Scientific-Methodical Article – a Priority Type of Teacher Qualification Improvement]	67
Лучанінова Ольга Петрівна / Olha LUCHANINOVA Психолого-педагогічні основи підготовки дисертаційного дослідження в умовах воєнного стану [Psychological-Pedagogical Foundations of Dissertation Research Preparation Under Martial Law]	72
Муринович Наталія / Nataliya MURINOVYCH Формування дидактичної компетентності майбутніх інженерів-педагогів комп'ютерного профілю в контексті вимог роботодавців [Formation of Didactic Competence of Future Engineers-Pedagogues of the Computer Profile in the Context of Employers' Requirements]	75
Ростока Марина Львівна / Marina ROSTOKA Науково-аналітичні огляди як адаптивна методика систематизації й узагальнення дослідницької інформації [Scientific and Analytical Reviews as an Adaptive Method of Systematization and Generalization of Research Information]	77
Рябова Зоя Вікторівна / Zoia RYABOVA Результати наукового дослідження: зміст та презентація [Results of Scientific Research: Content and Presentation]	80

Салагуб Людмила Іванівна / Lyudmila SALAGUB Переформування та адаптація історичного контенту: аспект вивчення політичної культури гетьманщини XVIII ст. у контексті реалій сьогодення [Reshaping and Adaptation of Historical Content: an Aspect of the Study of the Political Culture of the Hetmanate of the 18 th Century. in the Context of Today's Realities]	82
Черевичний Геннадій Семенович / Gennadii CHEREVYCHNYI Актуалізація проблеми формування національної ідентичності майбутніх учителів історії в університетах України з імплементацією досвіду Республіки Польща [Updating the Process of Forming the National Identity of Future History Teachers in Ukrainian Universities with the Implementation of the Experience of the Republic of Poland]	85
Чуприна Олександр Анатолійович, Назаренко Василь Павлович / Oleksandr CHUPRYNA, Vasyl NAZARENKO Адаптація освітнього простору ліцею через створення цифрового закладу на платформі HUMAN-школа [Adaptation of the Educational Space of the Lyceum Through Creation of a Digital Institution on the Human School Platform]	87
Шевченко Олександр Сергійович / Alexander SHEVCHENKO Дидактична адаптація медичної інформації для викладання валеологічних дисциплін студентам немедичного профілю [Didactic Adaptation of Medical Information for Teaching Valeological Disciplines for Non-Medical Students] (англ.)	91
АВТОРИ ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ / Authors of Theses of Reports	92

References:

1. *Naukovo-metodychnyi visnyk kafedry filosofii, ekonomiky ta menedzhmentu osvity ROIPPO* [za red. A. L. Chernii, T. M. Havlitinoi]. Rivne : ROIPPO, 2022. Vyp. 6. 172 s.
2. *Nova ukrainska shkola: putivnyk dlia vchytelia 5–6 klasiv* : navch.-metod. posib. [za red. A. L. Chernii; vidp. za vyp. V. M. Saltysheva]. Rivne : ROIPPO, 2022. 160 s.

Рейтинговий підхід до аналізу уроку словесності в адаптивному освітньому середовищі

Гапон Леся Олексіївна

A Rating Approach to the Analysis of a Literature Lesson
in an Adaptive Educational Environment

Lesia HAPON

hapon_lesia@tntpu.edu.ua

Адаптивне освітнє середовище – це сукупність умов, ресурсів у певному територіальному просторі закладу освіти, які мають мінливий характер, динаміку розвитку, що залежить від впливу зовнішнього освітнього простору. Головна характеристика такого середовища – це здатність до максимального пристосування до задоволення освітніх потреб усіх суб'єктів: педагогів, учнів, батьків. Застосування рейтингового підходу до аналізу уроку в адаптивному освітньому середовищі мотивований сучасним рівнем наукових знань і представлений низкою наукових публікацій, зокрема Н. Бібік, О. Боднар, Д. Вознюка, В. Єльнікової, І. Підласого.

Комплекс новітніх вимог до уроку української мови визначений з урахуванням потреб сучасного суспільства і пріоритетів мовної освіти й охоплює загальнодидактичні (дидактичні, психологічні, виховні, гігієнічні) та лінгводидактичні вимоги (наукові, змістові, орієнтаційні, реалізаційні), які діють комплексно й взаємопов'язано і безпосередньо впливають на продуктивність уроку [5]. Сучасний урок української літератури має відповідати цілому спектрові критеріїв, які у своїй сукупності мають узгоджуватися з методичними і технологічними вимогами: комплексності планування завдань освіти, виховання і розвитку з урахуванням специфіки класу; оптимальності поєднання методів, прийомів роботи та засобів навчання, класних, групових і індивідуальних форм навчання; регламентованого обсягу і складності завдань; органічної єдності навчально-виховних результатів уроку в затраті часу учнем на класну й домашню роботу [3].

Для оцінювання уроків української словесності пропонуємо «Матрицю рейтингового оцінювання уроку» (таблиця 1), побудовану на універсальних параметрах згідно з вимог концепції НУШ викладених в «Абетці для директора» М. Бобровського, С. Горбачова, О. Заплотинської [1]. Критерії,

індикатори та їх числове значення визначені й затверджені колегіально учителями української мови й літератури Тернополя – учасниками інтерактивної школи українського словесника 09.02.2022р.

Таблиця 1

Матриця рейтингового оцінювання уроку

Критерії / індикатори оцінки	Максимальна кількість балів		
	1	2	3
Моделювання уроку	20	10	5
– аналіз та добір предметного змісту уроку згідно з метою уроку і метою вивчення предмета;	5	2,5	1,25
– планування умов для самостійної діяльності учнів з метою засвоєння цього змісту;	5	2,5	1,25
– побудова структури уроку, визначення етапів відповідно до типу уроку;	5	2,5	1,25
– хронометраж уроку.	5	2,5	1,25
Реалізація засад НУШ	20	10	5
– реалізація наскрізних змістових ліній, увиразнення ключових компетентностей НУШ у наскрізних змістових лініях;	4	2	1
– формування ціннісних орієнтирів;	4	2	1
– формування наскрізних ключових умінь;	4	2	1
– використання методів формування позитивної мотивації;	4	2	1
– стимулювання навчально-пізнавальної активності учнів.	4	2	1
–			
Проведення уроку	20	10	5
– здійснення педагогічного відбору особистісно орієнтованих прийомів навчання;	4	2	1
– забезпечення переходу загальних цілей освіти учнів кожного ступеня навчання в цілі предмета, теми уроку, заняття і в цілі учня;	4	2	1
– складання і застосування різнорівневих завдань;	4	2	1
– використання ІКТ;	4	2	1
– оптимальність поєднання методів, прийомів роботи та засобів навчання, класних, групових і індивідуальних форм навчання.	4	2	1
Розуміння учнів	20	10	5
– психологічний комфорт, мотивація, підтримка, заохочення учнів;	4	2	1
– індивідуальні освітні траєкторії для дітей з особливими потребами;	4	2	1
– забезпечення ергономічних потреб учнів;	4	2	1
– технологія постановки запитань та вислуховування відповідей;	4	2	1
– створення ситуацій успіху.	4	2	1
Оцінювання навчальних досягнень учнів	20	10	5
– використання тільки критеріїв МОН для поточного та підсумкового оцінювання;	4	2	1
– дотримання вимог академічної доброчесності (оцінювання згідно з критеріями, ознайомлення учасників процесу з критеріями, вільний доступ до критеріїв);	4	2	1
– використання критеріїв, розроблених разом із учнями, для оцінювання певних видів робіт для поточного та формуального оцінювання;	4	2	1
– організація самооцінювання, взаємооцінювання учнів згідно з критеріями робіт для поточного та формуального оцінювання;	4	2	1
– словесне оцінювання, зворотний зв'язок.	4	2	1

Підсумок оцінок як сума балів: 150-175 – відмінно; 125-150 – добре; 100-125 – задовільно; менш як 100 – незадовільно. Отже, рейтинговий підхід до аналізу уроку в адаптивному освітньому середовищі посідає важливе місце в системі внутрішнього

забезпечення якості освіти і може бути рекомендований для практично застосування в процесі здійснення займає моніторингу результатів освітньої діяльності педагогічних працівників в системі внутрішнього оцінювання якості освіти.

Бібліографія:

1. Бобровський М., Горбачов С., Заплотинська О. (2019). Рекомендації до побудови внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладі загальної середньої освіти. Київ : Державна служба якості освіти, 240 с.
2. Боднар О. С. Експертне оцінювання уроку. URL : http://elar.ippo.edu.te.ua:8080/bitstream/123456789/133/1/02_ekspertuza_uroku.pdf.
3. Волошина Н. (2002). Сучасний урок літератури в школі. Київ : Ленвіт, 344 с.
4. Єльнікова Г. В. (2011). Технологія адаптивного управління персоналом організації // *Науковий вісник Інституту професійно-технічної освіти НАПН України. Професійна педагогіка*. Вип. 1. С. 8-14.
5. Кучеренко І. А. (2015). Теоретичні і методичні засади сучасного уроку української мови в основній школі. Херсон, 325 с.

References:

1. Bobrovskiy M., Horbachov S., Zaplotynska O. (2019). Rekomendatsii do pobudovy vnutrishnoi systemy zabezpechennia yakosti osvity u zakladi zahalnoi serednoi osvity. Kyiv : Derzhavna sluzhba yakosti osvity, 240 s.
2. Bodnar O. S. Ekspertne otsiniuvannia uroku. URL : http://elar.ippo.edu.te.ua:8080/bitstream/123456789/133/1/02_ekspertuza_uroku.pdf.
3. Voloshyna N. (2002). Suchasnyi urok literatury v shkoli. Kyiv : Lenvit, 344 s.
4. Ielnykova H. V. (2011). Tekhnolohiia adaptivnoho upravlinnia personalom orhanizatsii // *Naukovyi visnyk Instytutu profesiino-tekhnichnoi osvity NAPN Ukrainy. Profesiina pedahohika*. Vyp. 1. S. 8-14.
5. Kucherenko I. A. (2015). Teoretychni i metodychni zasady suchasnoho uroku ukrainskoi movy v osnovnii shkoli. Kherson, 325 s.

Діджиталізація управлінських процесів закладу загальної середньої освіти

Германсон Леся Олексіївна

Digitization of Management Processes of a Secondary Education Institution

Halyna HERMANSON

galynagermanson@gmail.com

Актуальність питань, пов'язаних з особливостями управління закладом загальної середньої освіти (далі – ЗЗСО) в умовах діджиталізації, набуває особливої значущості. ХХІ століття впевнено можна назвати цифровим. Наразі активно відбувається діджиталізація та проникнення інформаційних технологій у всі сфери діяльності в тому числі і до освітньої сфери. Новітні технології стали невід'ємною частиною нашого повсякденного буття. Поняття «діджиталізація» в останні роки стало все частіше використовуватися у зв'язку з широким використанням цифрових технологій, можливостями їх візуалізації,